

Styrets beretning

Regnskap per 3. kvartal 2016

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt)

- Resultat før skatt 1.430 millioner kroner (1.389 millioner)
- Resultat 1.185 millioner kroner (1.119 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 11,0 prosent (11,5 prosent)
- Vekst i utlån 6,6 prosent (8,3 prosent) og innskudd 4,2 prosent (9,5 prosent) siste 12 måneder
- Tap på utlån 417 millioner kroner (112 millioner)
- Ren kjernekapitaldekning 14,3 prosent (13,2 prosent)
- Resultat per egenkapitalbevis 5,70 kroner (5,57 kroner)

Regnskap for 3. kvartal 2016

- Resultat før skatt 500 millioner kroner (309 millioner)
- Resultat 414 millioner kroner (248 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 11,3 prosent (7,4 prosent)
- Tap på utlån 130 millioner kroner (56 millioner)
- Resultat per egenkapitalbevis 2,00 kroner (1,26 kroner)

Godt resultat per tredje kvartal

Hovedtrekk:

- Godt resultat
- Økte tap på utlån reduserer resultatet sammenlignet med 2015
- Gode resultater i tilknyttede selskaper og høy avkastning på finansielle eiendeler
- Styrket soliditet
- Stor kundetilgang og sterk vekst i boliglån

SpareBank 1 SMN oppnådde per tredje kvartal i 2016 et resultat før skatt på 1.430 millioner kroner (1.389 millioner). Overskuddet ble 1.185 millioner kroner (1.119 millioner) og avkastning på egenkapitalen ble 11,0 prosent (11,5 prosent).

Resultat før skatt ble i tredje kvartal 500 millioner kroner (309 millioner). Avkastning på egenkapitalen i kvartalet ble 11,3 prosent (7,4 prosent).

De samlede driftsinntektene utgjør per tredje kvartal 2.651 millioner kroner (2.567 millioner), en økning på 84 millioner sammenlignet med samme periode 2015.

Avkastning på finansielle investeringer ble 717 millioner kroner (350 millioner), herav samlet resultat på eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet på 349 millioner (327 millioner) per tredje kvartal.

Netto tap på utlån og garantier ble 417 millioner kroner (112 millioner). Tapene fordeler seg med 402 millioner kroner på individuelle tapsnedskrivninger og 15 millioner kroner på gruppevise tapsnedskrivninger. Tapene henføres i all hovedsak til restruktureringen av bankens engasjement innenfor olje-/offshoreindustrien. Det er ingen vesentlig endring i bankens tapsforventninger for 2016.

Utlåns- og innskuddsvekst siste 12 måneder var henholdsvis 6,6 prosent (8,3 prosent) og 4,2 prosent (9,5 prosent) per tredje kvartal 2016. Utlånsvekst i 2016 har vært 5,6 prosent (4,8 prosent) og innskuddsvekst 3,4 prosent (4,8 prosent).

Ren kjernekapital var per tredje kvartal 2016 14,3 prosent (13,2 prosent). Ren kjernekapitaldekning er styrket med 1,1 prosentpoeng siste 12 måneder.

SpareBank 1 SMN planlegger for en ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent innen 31. desember 2016. Kapitalplanen er nærmere beskrevet i avsnittet om soliditet.

Kursen på bankens egenkapitalbevis per tredje kvartal var 55,75 kroner (50,50 kroner per 31. desember 2015).

Per tredje kvartal ble resultatet per egenkapitalbevis 5,70 kroner (5,57 kroner), bokført verdi per egenkapitalbevis var 71,17 kroner (65,52 kroner). Resultat per egenkapitalbevis i tredje kvartal ble 2,00 kroner (1,26 kroner).

Rentenetto

Rentenettoen ble 1.391 millioner kroner (1.399 millioner) per tredje kvartal 2016. Rentenettoen har vært relativt stabil per kvartal i 2015 og 2016, men preges av store bruttobevegelser:

- Økte utlån og innskudd både til privat- og næringslivskunder
- Økte marginer på innskudd
- Reduserte utlånsmarginer
- I tredje kvartal isolert er rentenettoen redusert med 12 millioner kroner som følge av tilbakeførte renteinntekter på tapsutsatte engasjementer

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjoner for lån solgt til SpareBank Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde per tredje kvartal 2016 samlet 219 millioner kroner (253 millioner).

Det er sterk konkurranse på utlån til bolig, og marginene på disse lånene er redusert med 80 punkter de to siste årene. I samme periode er innskuddsrentene til privat- og næringslivskunder satt ned, slik at økte innskuddsmarginer kompenserer for en del av marginbortfallet på boliglån. I tillegg har en økning i interbankrentene økt bankens finansieringskostnad.

Økte provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte til 1.260 millioner kroner (1.168 millioner) per tredje kvartal 2016, en økning på 93 millioner fra i fjor, tilsvarende 8 prosent.

Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er redusert med 35 millioner kroner på grunn av reduserte marginer på lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt. Det er positiv utvikling på øvrige provisjonsinntekter. Samlet økning på provisjonsinntekter for øvrig på 128 millioner kroner tilskrives økte

inntekter både fra kapitalmarkedsaktiviteter, eiendomsmegling og regnskapstjenester. Det er i tillegg positiv utvikling på de andre inntektsartene som følge av godt salg av øvrige finansielle produkter.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar-September		
	2016	2015	Endring
Betalingstjenester	149	143	6
Kredittkort	46	42	5
Sparing og forvaltning	66	58	9
Forsikring	119	114	5
Garantiprovisjoner	60	52	8
Eiendomsmegling	301	262	39
Regnskapstjenester	161	143	18
Markets	86	43	43
Øvrige provisjoner	54	58	-4
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.042	914	128
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	211	247	-36
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	8	7	1
Sum provisjonsinntekter	1.260	1.168	93

Finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer (eksklusive resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet) ble 368 millioner kroner (24 millioner). Dette fordeler seg slik:

- Avkastning og utbytte på konsernets aksjeporteføljer ble totalt 110 millioner kroner (79 millioner). Av beløpet på 110 millioner kroner er 82 millioner kroner knyttet til salg av Visa Europa til Visa Inc.
- Kursgevinster på obligasjoner og derivater 158 millioner kroner (tap 73 millioner).
- Inntekter på valuta og renteforretninger ble 99 millioner kroner (82 millioner)

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	Januar-September		
	2016	2015	Endring
Kursgevinst/utbytte aksjer	110	79	31
Obligasjoner og derivater	158	-73	232
Endret verdsettelsesmodell fastrentelån	-	-64	64
Valuta- og renteforretninger	99	82	17
Verdiendring finansielle eiendeler	368	24	344
SpareBank 1 Gruppen	220	183	37
SpareBank 1 Boligkreditt	9	65	-55
SpareBank 1 Næringskreditt	20	22	-2
SpareBank 1 Kredittkort	20	15	5
BN Bank	79	31	48
Selskaper eiet av SpareBank 1 SMN Invest	19	13	6
SpareBank 1 Mobilbetaling	-19	-	-19
Andre selskaper	-0	-2	1
Tilknyttede selskaper	349	327	22
Sum	717	351	366

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt per tredje kvartal 2016 ble 1.094 millioner kroner (939 millioner). Vesentligste bidragsyter til resultatet er forsikringsvirksomheten. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet per tredje kvartal 2016 ble 220 millioner kroner (183 millioner).

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er opprettet av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet, noe som gir redusert kostnad og bedre tilgang på finansiering av disse lånene. Per 30. september 2016 har banken solgt lån på

samlet 32,9 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt (29,9 milliarder), tilsvarende 38 prosent (38 prosent) av samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt er 19,0 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet per tredje kvartal 2016 var 9 millioner kroner (65 millioner). Resultatet i tredje kvartal isolert er svekket av kurstap på selskapets basisswapper. For SpareBank 1 SMN utgjorde effekten på basisswappene 28 millioner kroner i tredje kvartal. Eierandelen reflekterer bankens relative andel av selskapets balanse.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell som SpareBank 1 Boligkreditt. Per tredje kvartal 2016 er utlån på 2,0 milliarder kroner (1,4 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN eier 34,1 prosent av selskapet, og bankens andel av resultatet per tredje kvartal 2016 ble 20 millioner kroner (22 millioner). Eierandelen reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringseiendom og Bankens eierandel i BN Bank. Av samlede utlån i SpareBank 1 Næringskreditt er 82 prosent overført fra BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet per tredje kvartal 2016 ble 110 millioner kroner (83 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 18,3 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet per tredje kvartal var 20 millioner kroner (15 millioner) og andel av porteføljen utgjør 840 millioner kroner (773 millioner).

BN Bank

SpareBank1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank. Resultatet i BN Bank ble per tredje kvartal 2016 239 millioner kroner (93 millioner). SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i BN Bank ble 79 millioner kroner (31 millioner). Avkastning på egenkapitalen var 9,0 prosent (5,8 prosent). Resultatøkningen er i stor grad knyttet til reprising av næringslivsporteføljen.

Styret i BN Bank besluttet i 2015 å rendyrke banken som en privatmarkedsbank og avvikle bedriftsmarkedsvirksomheten som består av utlån til lavrisiko næringseiendom. BN Banks nye strategi er rendyrking av privatmarkedsaktiviteten.

BN Bank vil fortsatt være en del av SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 SMN vil videreføre sitt eierskap i BN Bank og vil bidra til at virksomhetsendringen gjennomføres på en måte som sikrer kreditorenes interesser.

Arbeidet med nedbygging av bedriftsmarkedsvirksomheten skjer kontrollert over tid. Ved utgangen av tredje kvartal 2016 er bedriftsmarkedsporteføljen redusert med 14,3 milliarder kroner tilsvarende 45 prosent siden 30. juni 2015. Styret i BN Bank har som målsetting at 50 prosent av bedriftsmarkedsporteføljen skal være avviklet innen 31. desember 2016. Avvikling av den resterende bedriftsmarkedsporteføljen vil styrke ren kjernekapitaldekning i SpareBank 1 SMN med 0,5 prosentpoeng.

SpareBank 1 Mobilbetaling (mCASH)

SpareBank 1 Mobilbetaling er SpareBank 1 sin satsing for å styrke SpareBank 1 bankenes posisjon på nye mobile flater gjennom vennebetaling og mobilbetaling i varehandelen. I midten av februar startet den nasjonale markedsføringen av mCASH gjennom tv-, digitalannonsering, og stor aktivitet rettet mot

arrangement, samt lag og foreninger. Ved kvartalsskiftet har over 4.300 organisasjoner og 7.500 utsalgssteder tatt i bruk mCash. Total antall registrerte brukere av mCash er 445.000.

Resultatet i selskapet per 30 september 2016 viser et underskudd på 95 millioner kroner og SpareBank 1 SMN sin andel av underskuddet er 19 millioner kroner. Resultatet er en konsekvens av oppstartskostnader og markedsføring av mCash. Selskapet er eid av SpareBank 1 bankene, hvor SpareBank 1 SMN har en eierandel på 19,7 prosent.

Driftskostnader

Samlede kostnader ble 1.521 millioner kroner (1.416 millioner) per tredje kvartal 2016. Av økningen på 105 millioner kroner tilskrives 59 millioner kroner at SpareBank 1 Markets ble konsolidert som datterselskap først fra andre kvartal i 2015.

I morbanken er kostnadene økt med 8 millioner kroner til 898 millioner kroner. Det er iverksatt omfattende effektiviseringstiltak i banken. Siden 31. desember 2014 er antall årsverk i morbanken redusert med 83 fra 720 til 637. Bankens målsetting er nullvekst i kostnader i perioden 2014 til 2016. Endret kundeadferd og ny teknologi vil legge til rette for økt effektivisering i tiden som kommer.

Kostnadsutviklingen i morbanken har også sammenheng med endringer i SpareBank 1 Markets. Fra andre kvartal i 2015 ble kapitalmarkedsaktiviteten i SpareBank 1 SMN overført til SpareBank 1 Markets, og driftskostnadene i morbanken i første halvår 2015 inkluderer 14 millioner kroner knyttet til kapitalmarkedsaktivitet i SpareBank 1 SMN.

I tillegg er det i andre kvartal 2016 avsatt 14 millioner kroner i økte omstillingskostnader knyttet til inngåtte sluttavtaler i forbindelse med planlagt nedbemanning i 2016.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 45 prosent (49 prosent).

Bankens styre har vedtatt å avvikle ytelsespensjonsordningen og innført nye satser for innskuddspensjon. Sammen med en del øvrige tiltak forventes dette ikke å gi økte driftskostnader. Ansatte i ytelsesordningen vil gå over på innskuddsbasert pensjon fra 1.januar 2017, dette vil medføre en reduksjon i pensjonsforpliktelsen som vil gi en engangsgevinst som er estimert til 85 millioner for morbank og 91 millioner kroner for konsern i regnskapet for fjerde kvartal.

Tap på utlån i offshoresegmentet men lavt mislighold forøvrig

Per tredje kvartal 2016 var netto tap på utlån og garantier 417 millioner kroner (112 millioner) hvorav 15 millioner kroner (31 millioner) er økte gruppevisse tapsnedskrivninger. Netto tap i tredje kvartal isolert var 130 millioner kroner (56 millioner).

På utlån til næringslivskunder er det per tredje kvartal i 2016 netto tap på 401 millioner kroner. Av dette er 342 millioner kroner knyttet til fire engasjementer innenfor offshoresegmentet. På privatkundeporteføljen er det per tredje kvartal 2016 netto tap på 16 millioner kroner.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier per tredje kvartal 2016 utgjorde 562 millioner kroner (192 millioner), en økning på 370 millioner siste 12 måneder.

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 1.581 millioner kroner (667 millioner), tilsvarende 1,18 prosent (0,53 prosent) av brutto utlån inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Mislighold over 90 dager var 221 millioner kroner (218 millioner). I prosent av brutto utlån er misligholdet 0,16 prosent (0,17 prosent). Av samlet mislighold er det tapsavsatt 35 millioner kroner (29 millioner) tilsvarende 16 prosent (13 prosent).

Misligholdet fordeler seg på næringslivskunder med 44 millioner kroner (50 millioner) og 177 millioner på privatmarkeds kunder (169 millioner).

Andre tapsutsatte engasjement utgjorde 1.360 millioner kroner (448 millioner), 1,01 prosent (0,36 prosent) av brutto utlån. Individuelle nedskrivninger på disse engasjementene var 526 millioner kroner (164 millioner) tilsvarende en andel på 39 prosent (37 prosent).

Andre tapsutsatte engasjement fordeler seg på næringslivskunder med 1.334 millioner kroner (431 millioner) og 26 millioner (17 millioner) på privatmarkeds kunder.

Ved utgangen av tredje kvartal 2016 er samlede nedskrivninger knyttet til offshoreporteføljen 8,1 prosent. Eksponeringen innenfor offshore er redusert med 1,1 milliarder kroner siste 12 måneder.

Næringen gjennomgår en restrukturering. Prosessen er krevende som følge av at selskapene har en gjeldsstruktur som omfatter flere banker med særskilte lånefasiliteter samt obligasjonsgjeld. De løsningsforslag som foreligger inkluderer tilførsel av frisk egenkapital, avdragsutsettelse og reforhandlet/slettet/konvertert obligasjonsgjeld.

Så langt har dette arbeidet gitt gode resultater. SpareBank 1 SMN legger vekt på at de løsninger som etableres skal være av varig karakter, i en balansert belastning mellom kredittinstitusjonene og begrense bankens risiko. Banken har ikke observert smitteeffekter til andre næringer ved utgangen av tredje kvartal 2016.

SpareBank 1 SMN vurderer at det ikke er grunnlag for å endre tapsestimatene på omkring 500 millioner kroner for inneværende år som ble varslet ved regnskapsfremleggelsen av første kvartal.

Gruppevise tapsnedskrivninger

Beregning av gruppevise tapsnedskrivninger gjøres med utgangspunkt i:

- Hendelser som har påvirket bankens portefølje (som gir migrering mellom risikoklassene etter innvilgelse)
- Hendelser som ennå ikke har påvirket porteføljen på grunn av at bankens kredittrisikomodeller ikke fanger effektene raskt nok opp (for eksempel vesentlige skift i makroøkonomiske forhold)

Gruppevise tapsnedskrivninger ble i første kvartal 2016 økt med 150 millioner kroner. Bakgrunnen for dette var at økt misligholdssannsynlighet og reduserte skipsverdier medfører større sannsynlighet for tap innenfor oljerelatert virksomhet som følge av en utfordrende markedssituasjonen. Økte individuelle tapsnedskrivninger i andre og tredje kvartal 2016 knyttet til denne sektoren gav grunnlag for å redusere avsetningen til gruppevise tapsnedskrivninger, og nedskrivningene er redusert med 110 millioner kroner i andre kvartal og 25 millioner kroner i tredje kvartal.

Samlede gruppevise tapsnedskrivninger er med dette 391 millioner kroner (326 millioner), som utgjør 0,29 prosent (0,26 prosent) av totale utlån. Gruppevise nedskrivninger fordeler seg med 98 millioner kroner på privatmarkedet og 293 millioner kroner på næringsliv. Av avsetningen på 293 millioner kroner på

næringslivsporteføljen utgjør avsetning knyttet til oljerelatert virksomhet 115 millioner kroner. Resterende gruppevise tapsnedskrivninger på næringslivsporteføljen på 178 millioner kroner fordeler seg relativt jevnt på øvrige sektorer.

Forvaltningskapital 140 milliarder kroner

Konsernets forvaltningskapital per tredje kvartal 2016 var 139,8 milliarder kroner (129,2 milliarder) og har økt med 10,6 milliarder tilsvarende 8,2 prosent siste 12 måneder.

Per tredje kvartal 2016 er utlån på 34,9 milliarder kroner (31,3 milliarder) solgt av SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån, inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Høy vekst i boliglån, tilnærmet nullvekst i utlån til bedrifter siste 12 måneder

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5 og note 9).

Totale utlån har økt med 8,3 milliarder kroner (9,7 milliarder) tilsvarende 6,6 prosent (8,3 prosent) siste 12 måneder og var 134,5 milliarder (126,2 milliarder) per tredje kvartal 2016. Veksten i 2016 har vært 5,6 prosent (4,8 prosent).

Utlån til privatkunder økte med 8,5 milliarder kroner (6,3 milliarder) til 87,4 milliarder siste 12 måneder, som tilsvarer en vekst på 10,8 prosent (8,7 prosent). I 2016 har veksten i utlån til privatkunder så langt vært 8,3 prosent (6,4 prosent).

Utlån til næringslivskunder siste 12 måneder er redusert med 0,2 milliarder kroner (vekst 3,4 milliarder) tilsvarende minus 0,5 prosent (vekst 7,8 prosent). Samlede utlån til næringslivskunder utgjorde 47,1 milliarder kroner per tredje kvartal 2016. Utlån til næringslivskunder har økt med 0,9 prosent (2,1 prosent) i 2016.

Utlån til privatkunder utgjorde 65 prosent (63 prosent) av totale utlån til kunder per tredje kvartal 2016.

Innskudd

Innskudd fra kunder økte med 2,7 milliarder kroner (5,5 milliarder) siste 12 måneder til 66,3 milliarder per tredje kvartal 2016. Dette tilsvarer en vekst på 4,2 prosent (9,5 prosent) siste 12 måneder.

Innskudd fra privatkunder økte med 1,5 milliarder kroner (2,1 milliarder) til 29,7 milliarder tilsvarende 5,3 prosent (8,2 prosent), og innskudd fra næringslivskunder økte med 1,2 milliarder (3,4 milliarder) til 36,6 milliarder tilsvarende 3,3 prosent (10,6 prosent).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter utenfor bankens balanse var per tredje kvartal 2016 på 8,2 milliarder kroner (7,6 milliarder). Nysalg og verdiøkning på underliggende verdipapirer forklarer økningen på aksjefond og aktiv forvaltning.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar-September		Endring
	2016	2015	
Aksjefond	4.966	4.819	147
Spareforsikring	679	671	8
Aktiv forvaltning	2.518	2.140	378
Totalt	8.163	7.630	533

Forsikringsporteføljer

Bankens forsikringsportefølje har hatt en vekst på 65 millioner tilsvarende 5,5 prosent siste 12 måneder. Veksten på skadeforsikring har vært 2,1 prosent, på personforsikring 12,1 prosent og på tjenestepensjon har veksten vært 9,5 prosent.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar-September		Endring
	2016	2015	
Skadeforsikring	735	720	15
Personforsikring	296	264	32
Tjenestepensjon	208	190	18
Totalt	1.239	1.174	65

Privatmarked

Samlede driftsinntekter ble 1.227 millioner kroner (1.239 millioner) hvor netto renteinntekter utgjorde 713 millioner kroner (709 millioner) og provisjonsinntektene 513 millioner kroner (530 millioner). Inntektene har økt som følge av økte utlån og bedre innskuddsmarginer, samt økte provisjonsinntekter fra betaling, sparing og forsikring. Samtidig har reduserte utlånsmarginer isolert sett redusert inntektene, og samlede inntekter ble redusert med 12 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 13,5 prosent (16,2 prosent). Som anvendt kapital er regulatorisk kapital på 14,5 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning innen 31. desember 2016.

Utlånsmarginen per tredje kvartal 2016 ble 1,76 prosent (2,11 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,24 prosent (minus 0,20 prosent) (målt mot 3 måneders Nibor). Gjennomsnittlig 3 måneders Nibor er redusert med 30 basispunkter siden starten av 2015.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet henholdsvis 10,3 prosent (8,1 prosent) og 4,4 prosent (5,1 prosent).

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt svært lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom, og verdiutviklingen på boliger har vært tilfredsstillende i bankens markedsområde sett under ett.

Næringsliv

Driftsinntektene ble 889 millioner kroner (874 millioner) per tredje kvartal 2016. Netto renteinntekter ble 731 millioner kroner (729 millioner) og provisjonsinntektene ble 158 millioner kroner (146 millioner) inklusive 10 millioner kroner (11 millioner) i inntekter på rente- og valutaforretninger. Driftsinntektene i næringslivssegmentet har økt i all hovedsak på grunn av økte innskuddsmarginer og økte garantiprovisjoner.

Samlede tap i næringslivsdivisjonen ble 398 millioner kroner (100 millioner) hvorav individuelle nedskrivninger utgjorde 383 millioner kroner og gruppevise nedskrivninger 15 millioner. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen olje og offshore.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet ble 4,1 prosent per tredje kvartal 2016 (12,9 prosent). Som anvendt kapital er regulatorisk kapital på 14,5 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning innen 31. desember 2016.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,60 prosent (2,68 prosent) og minus 0,16 prosent (minus 0,31 prosent) per tredje kvartal 2016.

Utlånene ble redusert med 2,5 prosent (vekst 7,8 prosent) og innskuddene økte med 6,4 prosent (16,2 prosent) siste 12 måneder.

Datterselskaper

Samlet resultat per tredje kvartal 2016 ble 220,3 millioner kroner (167,5 millioner) før skatt og minoritetsandeler.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar-September		
	2016	2015	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	59,5	39,5	20,0
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	74,9	63,6	11,4
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	32,9	26,0	6,9
Allegro Kapitalforvaltning	5,1	2,1	3,0
SpareBank 1 SMN Invest	36,7	33,0	3,7
SpareBank 1 Markets (fra 2. kvartal 2015)	6,0	-62,7	68,6
Andre selskaper	5,3	3,3	2,0
Sum	220,3	104,8	115,5

Resultatene er selskapenes totalresultat. Bankens eierandel i EiendomsMegler 1 Midt-Norge er 87,0 prosent, i SpareBank 1 Finans Midt-Norge 64,6 prosent, i Allegro 90,1 prosent og i SpareBank 1 Markets 73,5 prosent. Eierandelen i de øvrige selskapene er 100 prosent.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge har oppnådd et svært godt resultat per tredje kvartal 2016. Selskapet er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en markedsandel på 40 prosent, og i Trondheim ca. 50 prosent. Selskapets resultat på 59,5 millioner kroner (39,5 millioner) er meget bra, og 20,0 millioner kroner bedre enn samme periode i 2015. Godt salg av særlig nye boligprosjekter forklarer mye av resultatforbedringen, samtidig som antall solgte boligenheter total også har økt. Antall solgte boligenheter var 5.776 per tredje kvartal 2016 mot 5.290 i samme periode i 2015.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat på 74,9 millioner kroner per tredje kvartal 2016 (63,6 millioner) og har positiv resultatutvikling som følge av økte inntekter spesielt fra billån. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Leasingavtalene utgjør 2,3 milliarder kroner og billån 2,6 milliarder kroner.

Det har vært god vekst, og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 38 prosent. SamSpar-bankene i SpareBank 1 har en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent. Sparebanken Sogn og Fjordane gikk inn på eiersiden i januar 2016 med en eierandel på 7,5 prosent, noe som har økt selskapets distribusjonskraft ytterligere. SpareBank 1 SMN eier 64,6 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde per tredje kvartal 2016 et overskudd før skatt på 32,9 millioner kroner (26,0 millioner). SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har en vekststrategi tuftet på oppkjøp av mindre regnskapskontorer. Selskapet har i 2016 kjøpt opp tre selskaper på Sunnmøre som er konsolidert inn ved kvartalsskiftet.

Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en teknologisk moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter. For å bli bedre rustet til å gjennomføre en større digital satsing og til å modernisere regnskapstjenestene har selskapet i tredje kvartal kjøpt IT-konsulentselskapet Areto Solutions. Dette selskapet har 20 ansatte og har kontorsted i Trondheim.

Allegro Kapitalforvaltning forvalter porteføljer for kunder primært i SpareBank 1 SMN og SamSpar-bankene. Bankene er selskapets distribusjonskanal. Resultat før skatt i selskapet ble per tredje kvartal 2016 5,1 millioner kroner (2,1 millioner). Selskapet forvalter en portefølje på 6,1 milliarder kroner.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et overskudd per tredje kvartal 2016 på 36,7 millioner kroner (33,0 millioner).

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjeholdning representerer 20,8 millioner kroner av selskapet totale inntekter. Selskapet har i tillegg eierinteresser i eiendomsselskapet Grilstad Marina og resultatandelen herfra var 19,1 millioner kroner per tredje kvartal 2016.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel 73,5 prosent. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim og Ålesund. Det er 108 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets er et verdipapirforetak med komplett produktspekter. Selskapets ambisjon er å være et lønnsomt kapitalmarkedsmiljø som i samarbeid med eierbankene kan levere alle kapitalmarkedstjenester.

Selskapets resultat før skatt for de tre første kvartalene i 2016 ble 6,0 millioner kroner. Det har vært tilfredsstillende resultater innenfor alle forretningsområdene i selskapet. Underliggende drift er god for disse områdene, med en solid kundebase.

I SpareBank 1 SMNs markedsområde er selskapet det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor selskapet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken har en konservativ likviditetsstrategi. Strategien legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i 12 måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 25 milliarder kroner og er finansiert i 29 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Finansdepartementet stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR var relativt høy ved kvartalsskiftet, og er beregnet til 138 prosent per 30. september 2016.

Banken tok i andre kvartal opp et nytt lån i Euromarkedet på 500 millioner euro med en løpetid på 5 år.

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 85 prosent (88 prosent) ved kvartalsskiftet.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook stable) og A- (outlook stable).

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2016 ble 14,3 prosent (13,2 prosent). Endringen siste 12 måneder tilskrives:

- Ren kjernekapital har økt med 1,2 milliarder kroner tilsvarende 10,4 prosent. Dette er i all hovedsak tilbakeholdt overskudd
- Samlet kapitalbehov har økt med 141 millioner kroner tilsvarende 2,0 prosent siste 12 måneder. Lav vekst i kapitalbehovet skyldes i stor grad utlånsveksten er kommet på boliglån mens lån til næringslivet har hatt lav vekst. Redusert utlån til næringseiendom i BN Bank har også bidratt positivt til lav vekst i kapitalbehovet. Endret utlåns sammensetning har medført at kapitalkrav knyttet til overgangsregelen har økt, og dette utgjør ved kvartalsskiftet 10 prosent av samlet kapitalkrav i konsernet

Per 30. september 2016 er regulatoriske krav til ren kjernekapital på 11,5 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. 30. juni 2016 ble motsyklisk buffer økt til 1,5 prosent.

Styret i SpareBank 1 SMN gjør løpende vurderinger av kapital situasjonen og fremtidige kapitalkrav.

SpareBank 1 SMN styrer mot et mål for ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 prosent per 31. desember 2016.

Styret i SpareBank 1 SMN legger til grunn at gjennomføring av bankens kapitalplan vil sikre at banken når de kapitalkrav markedet forventer og myndighetene setter uten gjennomføring av emisjon.

Følgende tiltak er de vesentligste i konsernets kapitalplan:

- Fortsatt god bankdrift gjennom effektivisering og prioritering av lønnsomme segmenter
- Moderat vekst i bankens balansekrevene virksomheter, med prioritering av utlån til husholdninger
- Nedbygging av næringseiendomsporteføljen i BN Bank. Ved utgangen av tredje kvartal 2016 er porteføljen redusert med 45 prosent siden 30. juni 2015

Banken har mottatt brev fra Finanstilsynet med vurdering av tillegg for risikoer som ikke dekkes tilstrekkelig av pilar 1. Finanstilsynet vurdering gir et påslag på 2,3 prosent hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko samt konsentrasjonsrisiko på kreditt. Styret vurderer dette som høyere enn bakenforliggende forhold i banken tilsier. Det har imidlertid ikke betydning for styrets mål for ren kjernekapital på 14,5 prosent. Banken vil levere sitt tilsvarende innen 1. november 2016.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis ved kvartalsskiftet var 71,17 kroner (65,52), og resultatet per egenkapitalbevis ble 5,70 kroner (5,57). Per 30. september 2016 var kursen 55,75 kroner (50,50 per 31. desember 2015). Det er i 2016 utbetalt et utbytte for 2015 på 2,25 kroner per bevis.

Pris/Inntjening ble 7,33 (7,27) og Pris/Bok 0,78 (0,82).

Risikoforhold

Utfordringene i offshorenæringen medfører at tap og problemlån er på et høyt nivå. Økning i individuelle nedskrivninger samt gruppevise nedskrivninger kan i all hovedsak tilskrives kunder i dette markedssegmentet. Banken ser i liten grad smitteeffekter over til resten av utlånsporteføljen, og kredittkvaliteten i den øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende, og taps- og misligholdsnivået i øvrige porteføljer er lavt.

Banken legger til grunn fortsatt lav vekstrate i BNP som følge av reduserte oljeinvesteringer. Kronen har styrket seg, og dermed redusert noe av drahjelpen for norsk eksportnæring, og vil delvis motvirke noe av disse effektene. Banken legger også til grunn en moderat vekst i kredittetterspørsel fra midtnorsk næringsliv fremover som følge av fortsatt lavt investeringsnivå.

Banken forventer en viss økning i arbeidsledigheten, men legger til grunn at arbeidsledigheten fortsatt vil være relativt lav, og med et fortsatt lavt rentenivå anser banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje fortsatt vil være lav.

Kredittetterspørselen fra norske husholdninger er fortsatt høyere enn lønnsveksten og vil i stor grad påvirkes av utviklingen i boligprisene. Dersom boligprisene stagnerer, eller faller, vil det være en risiko for at husholdningenes sparinger øker, og at dette vil gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se forøvrig avsnittet foran om finansiering og likviditet).

Utsikter

SpareBank 1 SMN utvikler seg tilfredsstillende. Styret fremhever gode resultater i datterselskaper og tilknyttede selskaper.

Sterk vekst i boliglån bekrefter at bankens solide markedsposisjon styrkes blant personkundene. Stadig flere små og mellomstore foretak velger å bli kunde i SpareBank 1 SMN. Konkurransesituasjonen innenfor utlån til næringseiendom er krevende. Norske og utenlandske banker priser ulikt som følge av ulike regulatoriske krav. Dette bidrar til å dempe en ellers positiv marginutvikling innenfor næringslivsmarkedet.

Arbeidet med restrukturering av virksomheter innenfor olje- og offshoressegmentet vies stor oppmerksomhet. Det er gjort tapsnedskrivninger på til sammen 509 millioner kroner, hvorav 356 millioner kroner i 2016 innenfor denne sektoren. Styret legger til grunn at utfordringene i sektoren vil vedvare og forventer samlede tap for året på omkring 500 millioner kroner.

Bankens plan om nullvekst i kostnader for morbanken er gjennomført. Styret legger til grunn at endret kundeadferd og ny teknologi vil legge til rette for ytterligere effektivisering.

Styret er tilfreds med at ren kjernekapitaldekning er styrket til 14,3 prosent. Konsernets mål om 14,5 prosent ren kjernekapital innen 31.desember 2016 forventes nådd.

2016 forventes å bli et godt år for SpareBank 1 SMN.

Trondheim, 23. oktober 2016
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Arnhild Holstad

Erik Gunnes
Ansatterrepresentant

Oddny Lysberg
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef